

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

Aquest número ha passat per la censura militar.

DESPRÉS de la tempestat, la calma. Veritat es, per xò, que pera conseguirla aquesta calma ha sigut necessari que 'l Govern se resolgués a treure el Sant Cristò gros, ó sigui a desferre la suspensió de las garantías constitucionals en tota la terra espanyola.

Mercé a aquesta disposició, á la que pocas vegadas s'hi dona un caràcter tan general com s'hi ha donat ara, la personalitat política dels ciutadans ha suferit una disminució notable.

L' espanyol, ahir teòricament un dels homes més lliures del món, avuy no pot escriure sinó subjectant-se a certas reglas, ni associarse, ni convocar reunions, ni organisar manifestacions de cap mena; la seva llibertat personal queda despallada de las garantías que 'ls articles 4.º y 5.º de la Constitució li senyalan; l' autoritat té 'l dret de compeli-lo a mudar de domicili ó de residencia, com així mateix pot entrar á casa seva y registrar els seus papers...

Davant dels nostres ulls aquesta forta barrera, al peu de la qual hi ressona contínuament l' alerteral de la previa censura, ¿quí fa res? ¿quí escriu? ¿quí s'atreveix ni tan sols á moure's, sabent que avuy un pas mal donat pot fácilmente convertirse en relliscada de deplorables conseqüencias?...

Després de tot ¿per qué no hem de fer nosaltres lo que tothom fa?

Las Cortes, tancadas.

La Constitució, tancada...

Tanquem també nosaltres el tinter, y veyám si d'aquí á dissapte bufa una mica de vent que aclareixi la situació.

PIF-PAF

Hores de passió

SÓN les tres de la tarda. La calma xafegosa del día cau sobre mi. Surto de casa. Una avidesa immensa, un afany dolorós, una sed i una pruija inconsolables, me somouen. Els nírvis me vibren violentament. Allà, allà enfora, la Ciutat, la méua, trepida en la dinamia d'un moment èpic. Què passa? Què passa? Les noves arriben confoses; remors estranyes parlen de terribles repressions governatives.

«El corren de Palma a Barcelona anirà avui a València.» «El cable està tallat.» ¿Compreneu, amics méus, l'angunia de sentir-se de tal manera allunyat de vosaltres? Mai havia comprès fins a quin punt Barcelona i els séus ciutadans són carn méua; avui, isolat absolutament en la méua illa, la separació es l'escapament d'un membre del méu còs. Sento el méu còs moure's aquí, lluny de vosaltres, mentres el méu cor bat a Barcelona.—Barcelona! Quin reesò tràgic té avui pera mi aquest nom! Mai havia vist tampoc fins a quin punt ciutat i tragedia són coses paraleles i coexistents. Tragedia es conflicte, antítesi, topada... Les paraules i les idees dancen macabrement entorn del méu cap...

I com un bull gegantí, les paraules no dites, les idees no exposades s'acaramullen en el méu cervell, forcejen per sortir de la boca a través la mordaca... Però, amics méus, vosaltres qui teniu am mi aquella consanguinitat *ultrapersonal* o *transpersonal* que jo'm sento en les rels meteixes de l'esser, no necessitèu que os pronuncii cap mot pera sentir-lo repercutir, impronunciat, en el cor vostre, i dir-lo clarament com per la transmissió d'una misteriosa radiografía.

Allà baix, allà baix, la Ciutat dolorosa sofreix martiri. Què hi passa? Quin baf de sang i de pólvora puja dels séus carrers? Quin espetec de metralla sona en les sénes places? Jo, dolorosament perdut entre un poble mortuori, eternament callat am resignació exemplar de domèstic, no puc destriar la silueta de l'urb estimada, a l'altra banda de mar, entre les tenebres enrogides. No veig res, no sento res. Sóc el guaita qui ha pujat a la torre del séu illot, i l'horitzó es mut a l'interrogació séua...

Ve la nit. Aqueix estel, el veus?, aqueix estel conegut, mira ara desde l'altura la ciutat tràgica i dolorosa, la ciutat dinàmica. Aqueixa lluna il·lumina els séus carrers anguniosos. Què hi veuen? Sempre l'interrogació fatal se perd en l'aire. Nit negra. Allà, dins la mar qui banya la ciutat, una ombra travessa. Es l'Historia qui passa. I la mà téua no la detindrà. Les séues ales se sustrèuen a la presa dels homes. Sutil i aèria, passa.

Adén, amics, per avui. Penseu qu'allà, enfora de vosaltres, un concitadà vostre sofreix am la vostra Passió. I qu'en l'hora de la punyenta topada, un gran horror de sang, una gran ansietat pacífica li penetren l'ànima com un perfum d'ultra-món.

Barcelona! ¿No es una ciutat edificada a un planeta perdut dins la volta séns fi? Sembla que fondaries de cel i munions d'astres i multituds de segles s'interposen entre ella i jo. Me sento arrebatat de la persona, cruentament, aquesta preciosa qualitat: la ciutadania, això es, l'ànima.

Fins la noció del temps fuig de mi. Aquests fets de Barcelona ¿no fa ja centúries que passaren? Estèu segurs de que són el tràgic present?

GABRIEL ALOMAR

30 Juliol.

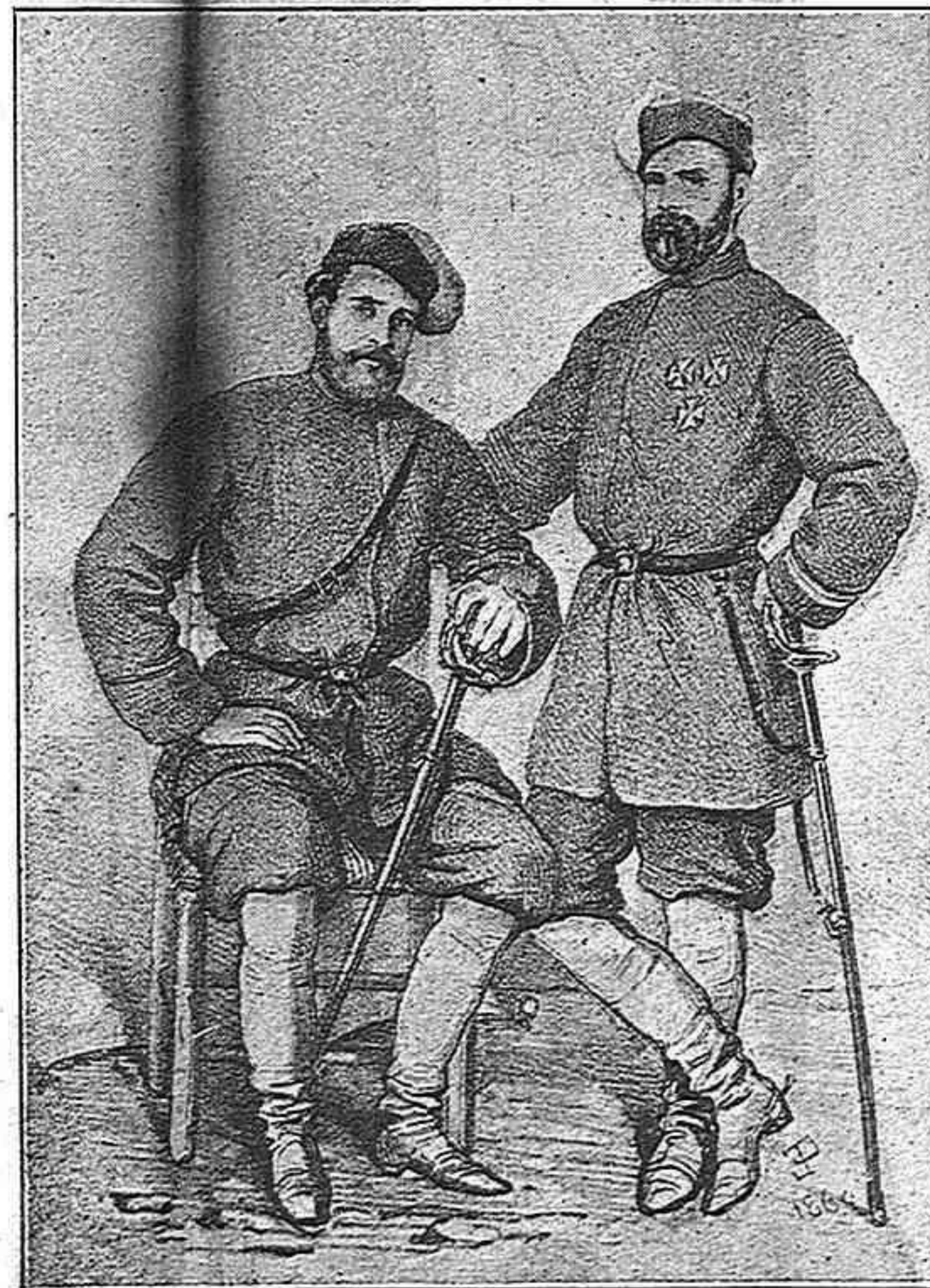
En Pere y en Pau

EN Pere ja quan anava á l'escola era un xicot reposat, seré, que llegia poch y reflexionava molt. Forsa al revés de 'n Pau, qu'era un aixala-

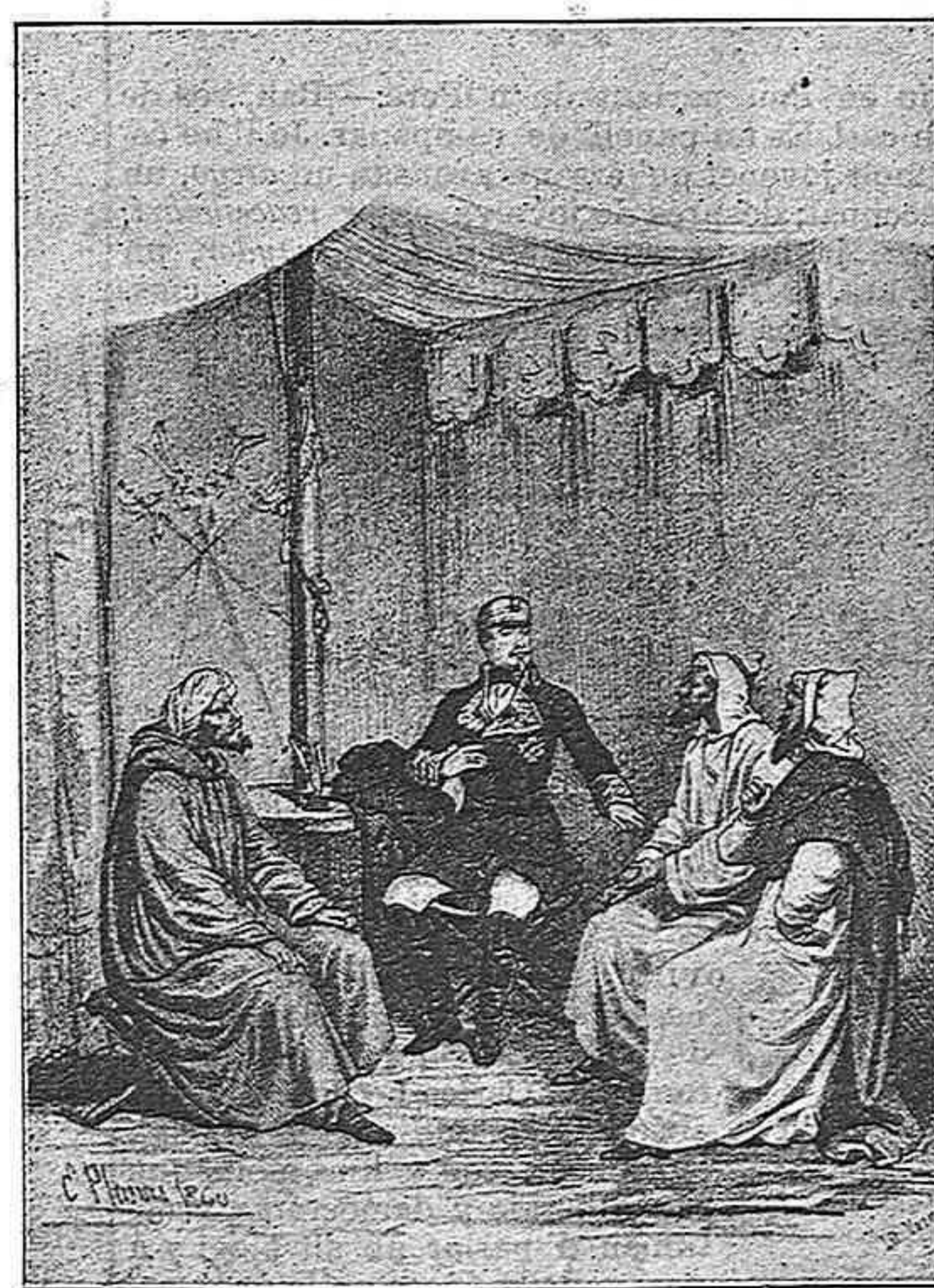
Recorts de la guerra de Africa de 1859-60

4 de Febrer de 1860.—Batalla de Tetuán.

Moxó y Sugrañes, qüefes del batalló de Voluntaris cataláns.

Primera entrevista del general O'Donnell y Muley-el-Abbas.

(Grabats de la época)

brat, lleuger de seny, molt superficial y ab més memoria que enteniment.

En Pere, llegint poch y pahint bé, anà fentse unes conviccions sólidas, y ajustant la seva conducta al ideal que anava forjant sa fantasia; sentia á Deu y no creya als capellans; era religiós y no anava á missa; se deya republicà. En Pau, amich de la gatzara y no de la quietut, va ferse d'una joventut catòlica, anava á las romerías y seguía totas las professons; las festas religiosas el divertían; no volia encaparrarse ab aixó de la política. No era gayre amich de 'n Pere perque era massa avensat, massa ateyo, massa despreocupat.

* *

En Pere y en Pau van anà fentse homes. En Pere llegint, meditant, estudiant y sentint cada día el seu ideal ab arrels més fondas en sa conciencia, entrà á la política defensand una república d'ordre, evolutiva, d'acció creadora; propagava ab entusiasme el seu criteri, pero 's guardava sempre d'ofendre el criteri agé; era un ardent. convensut y un perfecte equilibrat; tenia totas las energías de la joventut, pero també tota la serenitat d'un conscient. En Pau s'havia cansat d'anar á professons y romerías; ho trobava ensoptit y las hijas de Maria li semblava santas de retaula fredas y encarraradas; son esbojarrament necessitava esplayarse y va ballar, va cantar, va llensarse á una joventut d'atabalament, y va ficarse al partit polítich que li va semblar més extremat, sense cuidarse gayre d'estudiar las teorías que ab quatre frases fetas y ab una verbositat gárrula abtenia defensar. No era gayre amich de 'n Pere perque li semblava massa reaccionari.

* *

En Pere y en Pau varen atravesar la joventut y foren homens fets. En Pere llegint y meditant seguía enfortint sas conviccions y fentlas cada día més enlayradament humanas; mirava serenament y sense por las més aventadas teorías; veyá ab simpatía l'utópic anarquisme sentimentalista y contemplava ab pena las desviacions de l'anarquisme engendrat per l'odi, l'enveja y l'inconsciencia; predicava germanor, pau, tolerancia y cultura, no creya en l'acció sobre las masses sino en l'acció que la cultura fá neixer de las masses. En Pau perdé l'hàbit de llegir y se dedicá á la política bullanguera; no sabia de res pero era de tot y sempre de lo més extremat; se fanatisava ab els homens y no 's recordava de las ideas; protestava de tot y anava contra tot; superficialment era radical, revolucionari, anarquista, qualsevol cosa que fes fora de la extrema esquerra; renegava de Déu y de la religió pero cada dematí se senyava, encare que d'esma. No era amich de 'n Pere perque no 'l secundava en sas ximplerías radicales; á tot arreu deya d'ell qu'era un *vinagré*, un *traydor* y un *clerical*.

* *

En Pere y en Pau varen arribar á vells. En Pere sempre llegint, sempre observant, sempre vivint y treballant ab constancia, ab fé, serenament, pausadament, pels ideals que cada día sentia més arrelats en sa conciencia; estimava la llibertat dels homens y la respectava en l'home; era un soldat ferm y convensut del Progrés y escampava al seu entorn el convenciment profund que sentia; no havia may defallit en la tasca emancipadora, lenta pero sólida, que s'havia imposat; ajudava á l'obrer en la conquista dels seus drets, l'organitava serenament; l'instruhía sólidament; l'acció de 'n Pere seguía essent ascensionalment forta y feconda. En Pau havia engrescat obrers; s'estimava més provocar una vaga que organisar una classe; idòlatra de *Fulano* ó de *Sutano*, havia saltat de l'un partit á l'altre semblantli més radical aquell qu'era més intolerant y més amich del desordre; com que las ideas no li havían passat de la pell, al travessar els cinquanta anys comensá á sentir anyoransa de sas aficcions dels primers anys y torná á l'iglesia; no fou un clerical pero va tornarse un home ordenat; no creya en l'infern pero, devegadas, y anava á missa. No era gayre amich de 'n Pere perque era un home massa exagerat; no li semblava bé, á certa edat, no tenir creencias.

* *

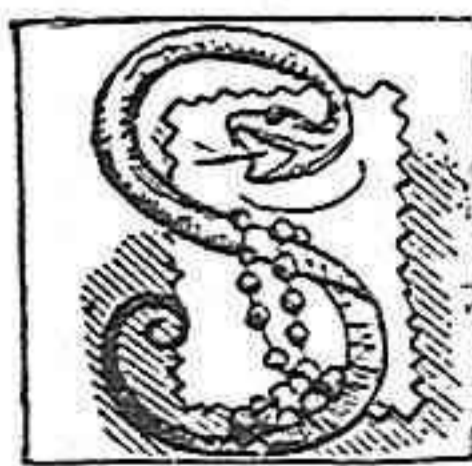
Y diu en Pau parlant de 'n Pere:—Bah, vés de qui fan cas! Es un panell de campanar. Jo l'he conegut molt jovent qu'era un avensat, un ateyo, un despreocupat; després de jove va esser reaccionari; més tart, ja home, era un *vinagré*, un *traydor*, un *clerical*; ara, ja 'l veyeu: tan vellot y no té creencias. [Tota sa vida ha sigut un panell!

JEPH DE JESPU

Las vellas glorias

Aún está por escribir la historia de España; nuestra historia viene, hoy por hoy, reducida á una serie de leyendas.

Pi y Margall.

OVINT ressona la cantarella de la passada grandesa d'Espanya y de las glorias conquistadas en els temps de Carles I y Felip II. Els absolutistas que encare quedan en aquest país y fins molts que son liberals y demócratas, acostuman á parlar ab alt elogi y á recordar ab anyoransa aquella época en la qual, segons la frasse consagrada, el sol no 's ponía en els dominis del rey de las Espanyas.

Y, malgrat aixó, nosaltres no hem sabut veure may la grandesa y la gloria d'aquells temps. Es cert que 'ls conquistadors espanyols, ab la creu y l'espa-sa, s'extingueren pel món victoriosament y que 'l descobriment d'América, fruyt de la casualitat, doná

á Espanya inmensos dominis. ¿Pero es que ab aixó n'hi ha prou pera que sigui gran y gloriosa una época?

A judici dels apologistas d'aquell temps, la gesta més gran y gloriosa en ells realisada fou la conquista d'América. Donchs escolteu com ne parla en Pi y Margall:

«¿Quién creéis que fué el más culto de los conquistadores? Hernán Cortés sin duda. Hernán Cortés enfrente de Haxcala hizo cortar las manos á cincuenta mensajeros por sospechas de que habían ido á inspeccionar su campo, y en Cholula pasó á cuchillo á 3,000 hombres indefensos por sospechas de que aquella ciudad había tramado una conjuración contra su ejército. Ya victorioso, en una expedición que hizo al golfo de Honduras ahorcó á los reyes de Méjico y Tacuba, de quienes se fingió respetuoso amigo, por sospechas de que fraguaban un complot contra su vida. Esclavos hacia á los vencidos, los marcaba con hierro candente como á los caballos y los vendía como si fueran la más vil de las mercancías. No hablamos de su conducta con el crédulo y generoso Moctezuma, á quien arrancó del palacio en que vivía, hizo presenciar con grillos en los pies la ejecución de mejicanos independientes y obligó á decir á su corte y á su pueblo que en adelante habían de pagar los tributos; á nuestro emperador, acto que no pudo aquel rey verificar sin que se le arrasasen en lágrimas los ojos. A los tesoros y á las muestras de respeto que de Moctezuma recibió, no supo corresponder sino con indignas humillaciones.

»La esclavitud la establecimos en todas partes; en unas descaradamente; en otras, en las más, bajo el hipócrita nombre de encomiendas. Se repartía los vencidos y se encomendaba á los conquistadores que los instruyeran en los sagrados é indiscutibles dogmas, y sobre todo en los oscuros ritos de la religión cristiana. Los religiosos *encomendados* los destinaban en su exclusivo provecho á los más rudos trabajos, importándoles poco que sucumbieran de hambre y de fatiga. A los pocos años de haberse ganado la isla de Santo Domingo, tan despoblada quedó, que se hubo de ir á buscar en la Florida esclavos para la labor de las minas.»

Tampoch se pot admetre que en aquells temps l'Espanya fos próspera. De las calamitats que aleshores affigían á la nació, ens en donan idea las disposicions que las Corts prengueren pera aliviarlas.

El sosteniment de l'exèrcit imposava enormes sacrificis y proposaren las Corts que se 'l reduís. Demanaren l'independencia del poder judicial, invadit per la immoralitat y la corrupció y sotmes vergonosament als magnats. Proposaren l'abolició de las corridas de toros, escandalosament extesas. Demanaren la supresió de gran número de títuls de doctors y llicenciats, adquirits de qualsevol manera.

Se despoblaren els camps y las terras quedaren abandonadas. L'or d'América y 'l saqueig á que s'entregavan els soldats després dels assalts y de

(1) Com se veu, la Comissió abolicionista barcelonina que presideix don Tiberi Avila té precursors de sigles enrera.

las victorias, oferían més ventatjas que 'l llaurar. L'industria sofrí igualment els efectes desastrosos de la política guerrera y aventurera dels reys de la Casa d'Áustria. N'hi ha prou ab dir que 'ls 16,000 telers de seda que tenia Sevilla á las darrerías del sigle xv, quedaren reduhíts á 300 al comensar el sigle xvii. Tots els centres de producció y de comers decaigueren terriblement. El poble espanyol s'havia convertit en un aplech de dropos y aventurers.

Al finalisar el sigle xvi, quan reynava aqueix Felip II tant alabat pels ultramontans, la miseria era espantosa. Calgué importar el blat en grans cantitats, puig els camps espanyols, faltats de brasos que 'ls cultivessin, no donavan cullitas. Els nobles estavan plens de deutes, y 'l mateix monarca va arribar á dir: *pienso cada día de lo que voy á vivir el día siguiente.*

El tresor reyal estava exhaust y l'Hisenda en bancarrota desde 'ls últims anys del regnat de Felip II. Els títuls de noblesa foren posats en pública venda, essent tasats en 6,000 rals cada un, arribant-se á l'extrém oprobios de posar el rey una nota autógrafa al marge del decret, en la qual se deya: *No se repare mucho en la calidad de las personas que soliciten títulos de nobleza.*

El fanatisme religiós, fomentat pels reys, arribá á extrems increíbles. A Espanya no hi havia canals, ni carreteras, ni casi caminos, llevat dels que 'ls moros construhiren. Però hi havia, en cambi, multitud de sumptuosos temples y de grans monastirs. L'any 1580 hi havia á Espanya y 'ls seus dominis 46,000 convents de frares y 13,000 de monjas. Renunciá á parlar de l'Inquisició, ja prou coneguda per tothom. L'Iglesia disfrutava tota mena de immunitats. No pagava cap contribució, directa ni indirecta, estava exenta de pagar servituts, malgrat els inmensos bens que usufructuava; no estava subjecta á la jurisdicció dels tribunals civils y militars. Era senyora y majora de la nació... Grandesa y glorias? No son aquestas las que nosaltres estimem. El nostre cor s' en va cap á la grandesa y las glorias de la pau, del treball, de la ciencia, de la llibertat y de la justicia social.

FULMEN

Una fauleta de 'n Tolstoi

Hi havia un pobre home que 's considerava 'l més infortunat de la terra, perque no tenia diners.

—La sort, deya, may m'ha favoregut. ¿Cóm ho haig de fer, per viure, si no tinc cap quartó?

Un vell que passava, 's va aturar y va dirli:

—De debó, sou tant pobre com suposeu?—y, agafantli la mà, afegí:

—¿Que vos la deixariau tallar, per cent duros?

Sobre 'l terreno

—Veureu com la primera conseqüencia de tot aixó serà que aquest any se perdrá la cullita de las figas de moro.

—Oh, es clar que no...

—¿Y la má esquerra?

—Tampoch.

—¿Voldrían quedarvos cego, á cambi d'un gratap de bitllets de banch?

—Déu me 'n reguard.

—Ho veus, donchs?—acabá dihent el vell.—Tot aixó son riquesas que no sabs apreciar; que si las sabessis apreciar, no t' queixarias.

RECOMENCEM

RECOMENCEM.—Ah! Aixó's diu així, tranquilament, naturalment. Però... com recomençar? Jo os asseguro qu'en tota la méua ja llarga vida de periodista no m'havia trobat en una tant violenta situació. Pera un temperament com el meu, la plenitud de les llibertats constitucionals es necessaria, si no's vol que tanqui la boca i tiri lluny de mi la ploma, reconeguda com inservible. Ahir pensava jo: el periodista qui no tingui aptituds pera treure l'idea immanent en el fons de cada día i de cada hora, pot trobar-se, a un moment de calma pública, impossibilitat pera extreure de les coses la materia periodística. [Quin cas més diferent es el meu d'avui, quan sento en el fons de mi meteix la materia de tot un llibre, i no puc, no puc, no puc llençar-la a la viva llum del día novament seré! Figureu-vos si els esdeveniments d'aquests dies hauran trobat dins mi un contracop, l'espurna d'un judici trascendental, la revelació d'una llum sobtada! Jo deia a un amic: no sé; me sembla que les coses son ara pera mi llanternes, i que cada una porta una claror de dintre que me les fa viventes i personals.—Però jo, pobre de mi, no puc ara trameure-os lo qu'elles me diuen!

Me mancaria, ademés, pera fer-ho, un element: jo he assistit de lluny a l'història d'aquets dies trágics. Atormentat enfora de vosaltres, sobre la méua roca, rodejat d'un poble on la llanterna de Diogen podria infructuosament escorcollar, jo he sofert el suplici de trobar-me al peu d'una paret darrera la qual alguna cosa passa...—I bé: avui encara, sense notícies certes, perdut entre una mar de fantasies imbecils sobre aquells fets, la vista vagant entre linies de les notes oficiosas pera descobrir-ne la secreta veritat, ¿què diria jo de profitós i just?

Mai havia sentit d'una manera tan forta l'anyoransa de Barcelona. ¿Que os diria avui encara, dels méus patiments lluny de la Ciutat, de la Ciutat que jo sabia en febre de dinamia i violenta erupció transformadora? Penso, penso, més no puc dir lo que penso...

La Ciutat dinàmica! Aquest, aquest es l'adjectiu veritable qui diversifica Barcelona en el concurs de les ciutats presents. I jo, qui escric ara aquestes ràpides linies de revivalla desde la més estática de les poblacions, sento l'onada salvadora d'optimisme perfumar-me tota l'ànima sotraquejada pel cop súbit. Parlarem, parlarem, parlarem. Tota la contenció dels dies de silenci forçat obrirà pas a l'eloqüencia interior opresa avui com un aucell inquiet. I el broll de les paraules serà com una columna d'aigua victoriosa aixecant-se al cel i rebent la coloració irisada del sol de fructidor.

Convulsions d'un etern operar, qui removèn la terra fonamental de la ciutat méua: ¿no hi ha, a través vosaltres, una doble acció de personal activitat barcelonina i catalana, i de participació en l'ansia de parteratge qui commou la terra tota? ¿No hi ha espines de futures i mal compres renovacions universals? La sang humana es sempre el bateig de les ciutats nascudes a vida novella, ciutats qui passen del període epic o primitiu de construcció, al període trágic i de lluita, pera arribar a esser un dia coronades en lloc de volcanes.

Impossible, per avui, sortir, lectors méus, de les méues acostumades divagacions de poeta. El pensador modest que hi ha en mi no eixirà per avui de la torre d'ivori. Els méus llabis de ciutadà, de polítich, no's desclouran avui. Les méues orlles no escoltaran la forta paraula qu'en l'aire flota: Responsabilitat.—Ah, el recort punyent de l'any passat per aquests dies, quan jo posava la boca amorosa sobre els cabells de sol d'un infant méu, a l'hora d'una horrible execució!—Que la Musa *Pax* descendeixi també avui sobre les justícies humanes i que una invisible mà divina dissenyi un gran gest de pietat sobre l'ira bullenta de l'hora qui passa!

La méua mà dreta, qui deixa la ploma, obrirà ara les pàgines consoladores d'un poeta familiar, i la mà esquerra, perdent-se entre aquells cabells adorats, sobre els quals una anyada més es passada, teixirà amb ells una carícia a l'esperança dels dies clars i de les lliures converses.

GABRIEL ALONAR

NO tenen fi ni compte las bolas, algunas de tamanyo *natural*, que la premsa estrangera ha endossat als seus mansos lectors ab ocasió dels successos ocorreguts á Barcelona durant la setmana passada.

Fins hi ha un diari—y supliquem á la censura que no 'ns tatri aquesta nota, donchs es verament graciosa, y en els temps calamitosos que correm no convé desperdicar las pocas ocasions de riure que de tant en tant se presentan—fins hi ha un diari, repetim, que ab la major formalitat del món vé á atribuir el moviment ¿no dirían á qui?

¡A la Solidaritat Catalana!...

Sí, senyors: tant si ho creuen com si no ho creuen, nosaltres ho hem llegit ab els ulls de la nostra propia cara.

De la campanya del Riff poca cosa pot dir-se que 'ls lectors segurament no ho coneixen.

Després de la mort del general Pintos y del establiment d'una línia de *blockhaus*, destinada a defensar sòlidament las posicions avançades, la notícia més important, entre las últimament rebudas, es la de l'arribada a Melilla del tren d'aerostació militar.

Un globo cautiu, que ja ha comensat a funcionar, s'eleva a gran altura—800 ó 1,000 metros—y desde allí l'observador, ab una ullera de llarga vista examina las posicions enemigas, que domina perfectament per amagades qu' estiguin, y, sense baixar, donchs el globo va provehit de telégrafo, comunica al Quartel general tot lo que ven en el camp dels moros.

Es inútil posar de relleu els grans serveys que aquest element de guerra, per primera vegada usat en l'exèrcit espanyol, pot prestar als nostres soldats.

Diumenge, a Cherburg, el president M. Fallières y l'emperador de Rússia varen menjar junts, canviantse, després del banquet, frases reveladoras de la més extremada simpatia.

¡Curios *ambo!*
El jefe del estat més avansat d'Europa, tirant floretas al sobirà de la nació més despòticament regida... L'autòcrata Nicolau II, fent posturas al president de la liberalíssima República francesa... ¡Oh hipocresia diplomática, oh equilibri europeu, a lo que obligas!

Mireu qué callat s'ho duya!
S'assegura que la fortuna deixada per don Carlos s'eleva a una barbaritat de milions.

Suposém que no 'ls hauria guanyat treballant. Perque, fora d'aixecar, y encare de lluny, una que altra partidota, no creyém que 'l *desterrado* de Venecia s'hagués ocupat may en res.

Per cert, ara que parlem d'aixó, que, segons assegura la premsa estrangera, un dels que més favorecuts han sortit en el testament del difunt es el Papa, al qui, apart de moltes joyas de gran valor, li ha deixat una suma crescutíssima.

Lo qual no impedirà que Pío X continui dihent-se el pobre presoner del Vaticá.

BOLVAS

La situació del qui escriu pot molt bé avuy compararse ab la del qui, innocentment, per fé un obsequi als de casa, regressant de fora, dú un parell de butifarras ó una bona llangonissa de las que aquí no se 'n gastan. Joyós l'home ab el present y pensant ab la maynada, surt de la estació. De cop un burot ferreny el para, el registra en quatre salts, li troba las butifarras ó la hermosa llangonissa que tan satisfet portava, y prenénthasi, li dú:
—Senyor meu, aixó no passa.

En el gran camp de la vida cada planta y cada flor tenen en tals ó quals épocas la malura de *cajón*. El cep, té la filoxera; las pomeras, el puguó; las escarolas, l'oruga; els diaris, el llapis roig.

Per dir ¡sí 'n tinch, ay, de cosas, guardadas en el meu pití... De petites, de mitjanas, de grossas... ¡creyeu que 'n tinch! Pero ¿cóm volen que ho fassi per ferlas sortir del níu?... Las unas jo no vull dirlas; las otras, no las puch dir.

Desde l'alegre Suïssa hont pren la fresca y beu llet, en Moret, tement sens duple, que aquí s'olvidessin d'ell, ha escrit a la seva colla una carta de sis plechs, en la qual, entre otras cosas, els ordena seriament que no moguin saragata ni aixequin massa la veu. Aixó sí qu' es pendre 'l número als seus desdixats fidels... Una gent que avuy ja porta dos anys y mitj ben complerts de formidable dejuni; una gent que no viu més que d' il·lusions y esperansas, ¿cóm vol el senyor Moret que tingui delit ni forsa per arribá a aixecar res?

Ne m' ho haguera pensat may!... Segons ha dit en Besada, en materia de diners neda avuy en l'abundancia. L'afirmació del ministre es verament agradable... ¡Llástima que lo qu' ell dú no poguém dirho nosaltres!...

Don Jaume, qu' es xicot llest, dú que així que tingui un rato, com a pretendent barato, publicarà un manifest. Si es vriat que 'l vol escriure, que ho fassi aviat, per favor, que aquí estém de mal humor y tenim ganas de riure.

C. GUMÁ

Pel cel-obert del pou

(DIALÈCH CONTEMPORANI)

—Senyora Munda... senyora Munda!...
—¿Que 'm cridava, senyora Mónica?
—¿Qué tindria una cabessa d'alls?
—Ay, filla, alls m' ha dit... Sí vol un brot de juli-vert...

—No, gracias. ¿No tenen pas novedat?
—A las personas, gracias a Deu, no; pero als interessos...
—¿Qué 'm diu!

—A la botiga, sab. A la meva germana y a mí 'ns ho han esbotzat tot.

—¿Mare de Déu! Donchs digui que deuen haver patit molt.

—No pot figurars'ho. El meu Baldiri ha passat dos días tancat a las escombrarias.

—No me 'n parli. Aquí dalt també hem passat el pelegrí. Quan pugi ja li ensenyaré las canyerías, las tenim totes reventadas.

—Ja li dich jo que ha sigut grossa.

—No crech veure'n cap més. Fa tres días que no podem empassar nos res. No tenim gana, ni aliments.

—¿Y 'l senyor Policarpio?

—¿Ell ray, que fumant s' aconsola! Ja s' ha fumat dos lliuras de picadura.

—Lo pitjor es no poder provehirse.

—Está clar... ¿Qui surt ab aquest *tiro-teyo*?

—Miri, nosaltres ahir varem menjarnos en Paquito.

—¿El llorito?

—El llorito. Cregui que bona servitut ens ha fet.

—Ja ho crech; nosaltres avuy hem buydat la peixera. Hi teníam tres peixets, y encare que diuen que 'ls de surtidor no valen res, no es pas qüestió de dar gust al paladar.

—Té rahó, senyora Mónica. Escolti, y de la senyora Reparada ¿qué se 'n sab alguna cosa?

—No, filla. Té la porta del pis tancada, y no se la veu ni en forat ni en finestra. Sospito que té algú amagat.

—¿Homes?

—Sí; un de tot pelut.

—Deu ser algun frare.

—Y un de tot pelat.

—Deu ser un capellá.

—No li puch dir, perque no tinch esma de treure 'l nas per enlloch.

—Ja fa bé. Vagi ab cuidado, senyora Mónica. Sobre tot, ¡alerta ab el terrat!

—Calli, dona, calli; que s' hi ha d' anar molt alerta.

—Crech que desseguida li apunten.
—Y tiran, qu' es lo pitjor.
—Y ab aquestas escopetas que ho foradan tot.
—¿Ha sentit, senyora Munda?
—No.
—¿No sent?... Ara... Ja hi tornan.
—Tanqui, tanqui; que no la toquessin.
—Passi ho bé.
—Estiga bona.

KIKU KAMAMILLA

Una anécdota histórica que posa en ben mal lloch la virtut del secret de confessió.

En temps de 'n Juli de Médicis, un conspirador, de qui 's temia un atentat contra un dels cardenals, va demanar un confessor.

Naturalment, varen atinar desseguida en enviarli un espia vestit de frare, que 'ls pogués enterar de tot. Pero no va ser aixís. A darrera hora ho van resoldre d' un' altra manera més eficaz... ¿Pera qué perdre temps en disfressas y fingiments?... Van enviarli un frare autèntich, y el frare va fer d' espia.

Un pobre home s' está morint. El capellá li pregunta:

—Has sigut sempre obedient ab els teus amos y el teu govern?

—Sí.

—Has sofert sempre ab resignació las penas y miserias?

—Sí.

—Has cregut sempre a ulls cluchs, tot lo que mana la Santa Mare Iglesia?

—Sempre.

—Donchs, ja 't pots morir tranquil que anirás de dret al Cel.

El mateix home a las portas del Cel. El Pare Etern li pregunta:

—Has sigut sempre obedient ab els teus amos y el teu govern?

—Sí.

—Has sofert sempre ab resignació las penas y miserias.

—Sí.

—Has cregut, sempre, a ulls cluchs, tot lo que 't han dit els capellans?

—Sempre.

—Donchs, ja te 'n pots entornar avall, que 'l Cel no s' ha fet pels ximplers.

GRACIAS DIVINAS

Devant d' una taula vella, feta de fusta corcada, don Pere, el mestre d' estudi, a fer son diná 's prepara. La cadira ahont s' assenta es mes pobre que la taula y si don Pere s' hi asseu

“Aquí no ha pasado nada”

—¿Cóm ho tenen aixó de la bolsa?
—Com sempre: els uns plena y els altres buyda.

es casi bé per miracle. El servey de que disposa es tan poch com respectable; plat negre, cubert de fusta y un porró de llaua ab signa.

El pá encare abunds menos que tota l' altra vianda que 's compon; d' un nap y col y una trista ensiamada.

Després de llenzá un renech mes fort que un mestre de casas comensa la seva feyna, y entre trago y caixalada fá tres ó quatre badalls...

y aixís el dinar s' allarga.

Quan acaba 'l trist repás s' escura bé las butxacas y entre engrunas de tabaco y alguna mica de palla hi cargola un cigarret ab forsa paper d' estrasa.

Y mentres envía 'l fum a respirar millors ayres, don Pere, filosofant, comensa a pensá ab veu alta:

«Tant mateix la meva vida no te gayre d' envejable; si el treball es molt pesat el benefici es ben magre... menos mal que si el present es pitjor que miserable quan seré vell é inservible no tindré ni ahont ampararme.»

Mentrestant, al mateix frente de la miserable casa ab un altre d' espayosa també un altre home, sol parla.

També com el mestre Pere el fum per l' espay escampa, pro el seu fum no es com el d' ell; es fum vingut de l' Habana.

«Tant mateix la nostra vida no té res de desgraciada; cor que vols, cor que desitjas, bons vestits y bona taula. l' endemá no 'ns pot fé afront, per tot arreu 'ns halagan, passém la vida cantant els planys y 'ls goixos d' els altres; per nosaltres, lo millor; tot es al mon per nosaltres... Tant mateix, la nostra vida es una vida envejable.»

Mentrestant Deu, sonriuent, se contempla a l' un y a l' altre; y 'ls ángels van per l' espay alabant las sevas gracias.

RUY DE GORCH

REPICHS

FORTUNATS valencians! Justament els días en que aquí passavam las de Cain, ¿saben qué feyan ells? Celebravan un concurs de bandas, que per cert sembla que ha sigut brillantíssim. ¡Cosi va il mondo!

Mentres els uns fuman, els altres escupen. Mentres els uns tocan, els altres ballan. O la ballan, dit ab més propietat.

Dialèch del día.
—Si ara el Liceo fos obert—dú un filarmónich—jo aconsellaria a l' empresa que fes cantar la *Norma*.
—¿Per qué?
—Perque sempre ajudaria a restablir la normalitat.

Parlant un periódich de Madrid de las dificultades de la situació present, escriu aquestas espantosas paraulas:

«Resignémonos a lo que parece inevitable, y que la Divina Providencia saque a España del atolladero.»

De segur que l' autor d' aquestas ratillas es andalús. Y, es alló; *siempre se desagera algo!*...

Tres noticias ben heterogéneas que recullim del extranger y que, donadas las actuals circunstancias, resultan tenir certa unitat y certa *miga*:

«A Abisinia hi ha hagut seriosos disturbis pels carrers.»

«El Tribunal de Rússia ha condemnat a mort a nou personas, entre ellas a un diputat.»

«El sultá de Turquía acaba d' amnistiar a tots els ciutadans que prengueren part en las revoltas d' Abril.»

Recordém que l' historia dels pobles es una constant ensenyansa pels governs... Y vice-versa.

Ara va bé. El cardenal Andrieu diu que treballará de ferm, ara més que may, pera la reconquesta de la llibertat religiosa.

Ho trobém molt posat en son lloch. Bó es que 'l clero 's determini, un día ó altre, a parlar ab un tó ben democrátich, encare que siga pera conduhir l' aygua al seu molí.

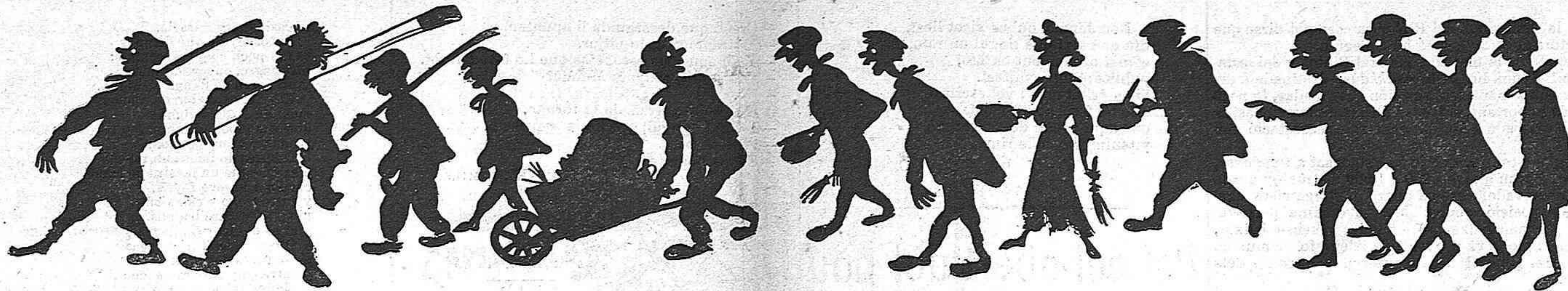
Y, no tingan por, que sempre qu' ells cridin ¡visca la llibertat! nosaltres estarem amatents a cridar ¡visca!

Sembla que 'l Sant Pare no ha intervingut pera res en el casori del infant d' Alfons d' Orleans ab la primpeeseta Beatriu de Coburg.

Lo que haurá dit el Papa Sastre *para sus adentros*: —Jo no m' embolico. A mí 'm convé estar bé ab tothom...

Y sobre tot ab el qui paga més.

Han quedat del tot llestas las obras del cimbori de la Catedral.

Durant la saragata. — Els qu' entravan.

Pobre cimbori, á l' altura en que 's troba, quin espectacle més trist ha degut presenciar aquests dies! Ab quina cara més espantada devia veure sucarrimar las sevas sucursals.

Tres banderas van colgarhi al cap-de-munt en senyal de joia per l' acabament de las obras.

Y en realitat las banderas havian d' estar á mitja asta.

De resultas de la trágica senmana, s' han donat ja dos cassos de bojeria fulminant.

A dos agents de policia que van córrer molt perill el dia de las batussas al Poble Nou, els ha agafat el deliri de persecucions.

Inútil dir, també, que son molts els que pateixen persecucions sense deliri.

Y... váyasé lo uno por lo otro.

Per valentas, las senyoretas telefonistas.

Ni una sola ha faltat á l' obligació durant aquests dies de trágul.

Salvant perills y exposantse la pallofa á cada moment, á l' hora de costum van corre al peu del canó, millor dit al cap dels fils telefónichs.

—Primer es el fil, que tot!—dñu que deyan.

Y aquesta expressió no fa sinó favor, á las senyoretas.

«Ahir va fer un dia en extrém xafogós y humit.»

«El Tivoli ha tornat á obrir las portas. Hi havia bastanta gent.»

«El ministre d' Hisenda ha aplassat l' estiuheig.»

«El rey se prepara per anar á Melilla.»

«Al Riff acaba de conseguirse una gran victoria.»

Heus aquí cinch notícias frescas que, podrán tenir tanta forma de formatje d' Holanda com vulguin, pero que en las presents circumstancias, no resultan gens perillosas.

A Ausonia (Estats Units) acaba de fundarse una excéntrica institució titulada «Club del Silenci».

Els seus socis, naturalment, s' han compromés á no dir may res.

Aixó será tant yankee com vulguin, pero no té res d' original.

Que consti que aquí 'ls hem guanyat per má.

Ab lleys especials y suspensions y censuras, no 'n fa poch de temps que á Espanya estém representant el Club del Silenci!

—Uns incendis formidables que hi hagué á Osaka (Japó), han destruhit 3,000 fincas...

—¿Ho veus?... Sempre hi ha un pitjó!...

Segons datos oficials, els edificis cremats ascendeixen á 48.

48!... váya un número significatiu!

48 redolins té un' auca... Aixó 'm fa molt mala espina...

¿Volst'hi jugar que endavinaria qui ho ha fet fer tot aixó?...

¡Aquell fabricant del carrer del Bon de la Plassa Nova!

A Cuba torna á parlarse de la possibilitat d' una nova intervenció yanki.

Molt cuydado ab aixó, cubanets, que aquesta ja sería la tercera.

Y á la tercera va la vensuda.

O, dit en altres termes, á la tercera els Estats Units us absorbirian definitivament y de la vostra independéncia, aquella independéncia per la qual tant vareu bregar, no se 'n cantaria may més gall ni gallina.

Conque, l' ull viu y no haser boberias.

Qu' está vigilant en Taft, y si feu el ximple... ¡plaff!

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA I.—Gra-no-ta.
- 2.ª ID. II.—Ca-si-mi-ra.
- 3.ª ID. III.—Ca-mi-na.
- 4.ª ANAGRAMA.—Muller—Remull.
- 5.ª ENDAVINALLA.—Didal.
- 6.ª TAJETA.—Tres personas.
- 7.ª GEROGLIFICH.—Per espinas lo peix.

Han endavinat totas ó part de las solucions del número anterior els caballers: Salvador P. Jubert, Ramón Valls, J. M. Civit, Franciquet Sabaté de Martorell, R. de Rubí y Joan Antich Puquí.

—¿Y ahont vas?—vaig preguntarli.—

—Ja tens casa pera servi?

—Dos mare me la buscada

—me contesta ab gran dalit.—

Y es un senyó sol, molt guapo,

que dñu que 'm farà felis.

TOMÁS CERMEÑO

MUDANSA

En el mar sempre n' hi há

de tot ab á.

Al hivern hi sol havé

total ab é.

Els aucells veurás sortí

d' un tot ab í.

INTRÍNGULIS

Formar ab aquests punts degudament combinats el nom d' un carrer de Barcelona, y que llegit tan pel dret com pel revés dongui l' avans dit.

PAQUITO

GEROGLIFICH

X

L I

Nota

T J I

R. A. (a) PAU DE LAS CALSAS CURTAS

Parla en Maura

—Creguin, caballers, que tinch un cap com uns tres quartans.

ENDEVINALLAS

XARADA

Un diumenge per la tarde, essent cap allá tres cinch, vaig trobar á la Marieta frente l' estatua de 'n Prim. Tocantli la hu vaig dirli: —¿Ahont vas per aquí tan tart?— explicantme mil romanós; que de casa ha de mudar, puig dñu que ab la senyoreta l' altre dia 's va brallar y van anar á prima tersa tirantli un total pel cap y de qué que no la hu-segona, despaxáutmela encabat.

Y entre la murmuració hi ha l' tot ab ó.

PERE PETIT

ANAGRAMA

L' altre dia deya en Prat: —Fa uns quants dias que he total que la noya de 'n Pasqual sembla que tot s' ha tornat.

MIQUEL SERRATS Y CAMPS

QUADRAT

Substituhir els punts per lletras de manera que llegit vertical y horizontalment, digui: 1.ª ratlla: nom d' home; 2.ª: passió; 3.ª: signo de puntuació; y 4.ª: Ciutat africana.

J. MASSAGUER S. (artiller)

CORRESPONDENCIA

Caballers: Un lector, Miquel Caixa de Sant Andreu, y Ramonet de Rubí: Pim, pam, pum!

Caballers: Pere Cortacans (Llegidor de LA CAMPANA), Ramón Valls, Benet Nadal B., Un que li agradan las flors, Pep Serradell, Paquito, Joseph Mateu, D. Grau, Ramiro Espinosa y Espinosa, Joan Antich Puquí, y Ma-co: Els perdono la vida.

Caballers: R. P.: Es tan poch interessant que, á pesar de la censura, resulta anodí. Y es clar, ja ho comprendrá vosté: aixó son pláticas de poble de las que nadie hace caso.—Pere Vall: Té tan poca intenció!—X. Salvadó: No té gayre novetat y li falta consisténcia, pero ¿quí sab?... Entra en cartera, en calitat de reserva.—Ramón Valls: «Li envío quatre ratllas en vers»... Si fossin quatre, encare potser las hi publicaria, pero son trenta sis, y aixó ja no es el tracte. N' hi han que diuen de lo hó poch; nosaltres pensém al revés, de lo dolent, poch.—Jobico: Rebut, y tantas mercés.—Q. Nill: Ahont va ab aquesta poesia de repetició?... Sembla la cansó del enfadó. Nada, senyor Cunill, que la perfidia mata la cassa, segons diuen. Figuris, donchs, que jo soch la perfidia y... ¡pum! de potetas enlayre!—M. B.: Está molt bé; ja ho crech!... D' aquest pa de Viena no 'n fem may rosegons, nosaltres.—P. Romaguera: Assot, s' escriu aixís, ab dugas esses; y llamp, aixís, ab p final. Ah, y el sonet es ple d' incorreccions. Lo qual que significa que no l' puch complaure en res.—Manel Noé: Gracias pel cuydado. No, senyor, no 'ns ha passat res... ni una cantarella que parlava de 'n Lacierva. Repete á lo demés, no tingui por, que ja l' empiparém d' aquí á pochos dias ab una circulareta.—E. Albert: Home, bé... Vosté sí que va adelantat; d' aixó 'n dich cent previsor!... Els pensamientos entran en l' arxiu d' almanach. No li he llegit encare; pero suposo que, si 'ls ha escrit durant aquests dias, deuen ser ó molt tristos ó molt rabiosos.—Pau Mirallet: Prou, home, prou; demani cosas de més bulto... Vés, que no hi vindrá malament ara, aquí, una cantarella:

—Acábilas, mare, acábilas!
—¿Ahont son las cábilas, fill?
—Vuy dir que a-CABI las calsas
—que ara m' estava surgint.

¿Que no fa gracia l' xisto?... De més dolents ne fan á Corbera.—Lysies: L' accentuació d' alguns dels versos no m' acaba de convencer. No dupli que si fossin més ben cisellats, serían més musicals; la poesia y la música son dugas germanas que viuen en completa armonía. Apart d' aixó, el sonet está bé y... me l' quedo.—Pau Xicoy (a) Carcanada: Diu vosté que, si no li publico lo que avuy m' envía, 's veurá obligat á donar els traballs á un altre periódich? Sento la seva determinació. Donchs bé: els versos d' avuy tampoch s' insertan, per dolents. Y perque l' pueblo soberano vegi que no es manfa ni ganas de mirar prim, allá va la primera quarteta:

Gentil aromática violeta,
tú que llensas aquell frescal oló
per l' espay de la naturalesa
fent somriure al mes bell papelló.

Aquí hi ha de tot: assonancias, versos coixos, mala accentuació, malas ideas... Vaja, que si l' censor sab de qué se las heu, de segur que li clava la gran llapissada roja.—A. Pit: No es primera calitat, pero sí que podem dir Déu nos en dó.—J. S. M. de los V.: No hi sé veure la trastienda.—Pavero: Si tot estés á l' altura de la bona voluntat, que se n' escriurían de cosas bonicas!—Un congreant del Pi.: Puji, home, que matarém el bé.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Durant la saragata. — Els que sortían.